MAX-PLANCK-INSTITUT für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht

MAX-PLANCK-INSTITUT FÜR AUSLÄNDISCHES ÖFFENTLICHES RECHT
UND VÖLKERRECHT

Dr. Matthias Hartwig
Max Planck Institute
For Comparative Public Law
and International Law
Im Neuenheimer Feld 535
69120 Heidelberg
Germany
mhartwig@mpil.de

Tel.
Fax
E-Mail

Evaluation of the doctor thesis of **ЖУНИСОВ ЖАСУЛАН СЕЙТКАРИМОВИЧ** on the topic

Унификация и гармонизация законодательств государств-членов Евразийского экономического союза: особенности механизмов ЕврАзЭС и ЕАЭС

The dissertation addresses a very important topic which plays an ever increasing role in politics and law, i.e. the unification and harmonization of legislation. It focusses on the Euro-Asian Community and the Euro-Asian Union.

The thesis is divided into three chapters, the first dealing with the principles and the concepts of law harmonization, the second dealing with the mechanisms of law harmonization within the Euro-Asian Community and the last addresses judicial approaches to law harmonization and new forms of harmonization in the Euro-Asian Union. The dissertation ends with general conclusions.

In the first chapter the author explains different concepts of law harmonization and law unification. He shows that the notion of law unification can be found in treaties of the beginning of the last century. Approximation and harmonization are more recent concepts which are „softer" forms of integration of different legal orders. The authors says that the various forms of legal integration is accomplished by international treaties and by taking into consideration the legal order of other States.

He emphasizes that legal integration is very helpful, if not necessary when States want to establish a closer cooperation. At the same time, he points out that legal particularities of each State which might form its identity might get lost.

One may wonder if long investigations into the character of unification and harmonization is helpful as far as they are used only as descriptive notions. The differences might become interesting if one or the other form of legal integration calls for different competencies or if there are different legal consequences. As long as this is not the case the efforts of a differentiation should not go to far, as no new insight will be gained.

The author dedicates a sub-chapter to the law of the European Union - for good reasons, as there is no other international community or international organization where law unification and harmonization play such an important role and where one may find so much practice, case-law and legal literature related to this issue. The author underlines that the law unification and harmonization within the European Union is characterized by the supremacy of European law - and the specific European norms aiming at a unification or harmonization. This makes an important difference to other orders aiming at the unification of law like the Euro-Asian Union. The author could have analyzed more deeply the question of approximation of law by regulations (direct applicability) on the one hand and directives (requiring an implementation by the member-States) on the other hand, specifically with regard to the idea behind these different approaches which tries to strike a balance between efficiency and respect for the sovereignty of the member States. The experience of the European Union - although not transferable one by one to the Euro-Asian Union - is certainly the riches source of inspiration for all forms of legal approximation and therefore, it could have been explored more in depth.

The international treaties like ICSID or UNCITRAL mentioned in the dissertation do not serve in first line the unification of law, but the settlement of investment disputes.

The part on the unification and harmonization of international private law deals with an important field where law approximation takes place. The author shows some examples. The case of Belgium which based its civil law on the Code Napoléon does not seem to fit fully in this context, because here, law unification was not the intention but the consequence of taking inspiration at the most modern civil law system at that time.

The main part of the dissertation is dedicated to the law unification and harmonization in the Euro-Asian Community and the Euro-Asian Union. The author tells the history of this development, he enumerates the competent organs - and, what is important and makes the difference to the law unification within the European Union points to the fact, that in the Euro-Asian Union this process is undertaken by methods of international law, i.e. mainly by treaties, the adoption of model laws, general directives, but in all these cases the States decide themselves to what extent they want to unify/harmonize their law. As activities of international organizations are limited by their founding treaties which define the field of competencies it would have been interesting to learn more about the exact legal basis of the law harmonization activities of the Euro-Asian Community and the Euro-Asian Union. The author gives a long list of issues which were subject to this process and which

illustrates the vast extension of these activities and their implementation in Russia, Belarus, Kyrgystan, and Tadzhikistan. Thereby, the author hints to the fact that the source of inspiration for the harmonization are not only model laws elaborated by the organs of the Euro-Asian Union, but also national legislation of other member States. The relation between the two approaches are not always clear.

A special part of the dissertation deals with the role of the court of the Euro-Asian Community, which however handed down only 22 decisions within three years. The impact of this jurisprudence on the law harmonization remains very limited. The author mentions some of these cases, but it is not clear if they concern only specific questions or if they are ground breaking cases which really establish principles for the law harmonization.

The author describes the transformation of the Euro-Asian Community into the Euro-Asian Union which seems to have some supra-national powers, which the author however does not elaborate. The author only mentions the Customs Codex, which seems to be an international treaty which requires the ratification by the member States.

The dissertation gives an interesting insight into the development of the integration in Euro-Asia. It shows the fields of activities and the various approaches to harmonize the legal orders of the member States of the Euro-Asian Union. It is compared to the more developed system of the European Union which, as the author points out, can serve only as a model in a limited way, as the intentions of the Euro-Asian Union are more modest for the moment. The author uses a vast literature and shows a knowledge of the topic.

The Zhasulan Zhunissov's doctor dissertation fulfills the academic requirements and is it recommended for the public defense for getting the doctor degree (phd).

Heidelberg,

Matthias Hartwig

Dr. Matthias Hartwig

Max Planck-Institut
für ausl. öffentl. Recht u. Völkerrecht
Bibliothek
Heidelberg

Доктор Маттиас Хартвиг
Макс Планк салыстырмалы жария құқық және халықаралық құқық институты
Германия, Гейдельберг 69120, Нойенгеймер-Фельд 535
mhartwig@mpil.de

Жунисов Жасулан Сейткаримовичтың
«Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің заңнамаларын біріздендіру және үйлестіру: ЕурАзЭҚ және ЕАЭО тетіктерінің ерекшеліктері» тақырыбы бойынша докторлық диссертациясына пікір

Диссертация саясат пен құқықта, атап айтқанда заңнаманы біріздендіру мен үйлестіруде өсіп келе жатқан рөл атқаратын өте маңызды тақырыпқа арналған. Ол Еуразиялық қоғамдастық пен Еуразиялық одаққа арналған.

Диссертация үш тарауға бөлінген, біріншісі заңнаманы үйлестіру қағидалары мен тұжырымдамаларына арналған, екіншісі Еуразиялық қоғамдастық шеңберіндегі заңнаманы үйлестіру тетіктеріне арналған, ал соңғысы заңнаманы үйлестірудің сот тәсілдеріне және Еуразиялық одақтағы үйлестірудің жаңа нысандарына арналған. Диссертация жалпы тұжырымдармен аяқталады.

Бірінші тарауда автор құқықты үйлестіру мен біріктірудің әртүрлі тұжырымдамаларын түсіндіреді. Бұл құқықты біріздендіру ұғымын өткен ғасырдың басындағы халықаралық шарттардан табуға болатындығын көрсетеді. Жақындасу және үйлестіру - бұл әртүрлі құқықтық жүйелерді біріктірудің «жұмсақ» формалары болып табылатын кейінгі ұғымдар. Автор құқықтық интеграцияның әртүрлі нысандары халықаралық шарттар негізінде және басқа мемлекеттердің құқықтық тәртібін ескере отырып жүзеге асырылады деп мәлімдейді.

Ол мемлекеттер тығыз ынтымақтастық орнатқысы келген кезде құқықтық интеграция өте пайдалы, егер қажет болмаса. Сонымен бірге, ол әр мемлекеттің жеке басын қалыптастыра алатын құқықтық ерекшеліктері жоғалуы мүмкін екенін атап өтті.

Біріздендіру мен үйлестіру сипаты туралы ұзақ зерттеулер пайдалы ма деп ойлауға болады, өйткені олар тек сипаттамалық ұғымдар ретінде қолданылады. Егер құқықтық интеграцияның қандай да бір түрі әртүрлі құзыреттерді қажет етсе немесе әртүрлі құқықтық салдарға әкеп соқтырса, айырмашылықтар қызықты болуы мүмкін. Бұл орын алғанға дейін саралау әрекеттері тым алысқа кетпеуі керек, өйткені жаңа түсінікке қол жеткізілмейді.

Автор жеке тарауды Еуропалық Одақтың құқығына арнайды - дәлелді себептермен, өйткені құқықты біріздендіру мен үйлестіру осындай маңызды рөл атқаратын және осы мәселеге қатысты көптеген тәжірибелер, сот практикасы мен заң әдебиеттерін табуға болатын басқа халықаралық қауымдастық немесе халықаралық ұйым жоқ. Автор Еуропалық Одақ шеңберіндегі заңнаманы біріздендіру және үйлестіру еуропалық құқықтың үстемдігімен және біріздендіруге немесе үйлестіруге бағытталған нақты

ПАРАҚТЫҢ АРҒЫ ЖАҒЫНА ҚАРАҢЫЗ
СМ. НА ОБОРОТНОЙ СТОРОНЕ

еуропалық нормалармен сипатталатынын атап көрсетеді. Бұл Еуразия одағы сияқты құқықты біріздендіруге бағытталған басқа бұйрықтардан маңызды айырмашылыққа ие. Автор бір жағынан нормативтік актілер (тікелей қолданатын) және екінші жағынан директивалар (мүше мемлекеттер орындауды талап ететін) арқылы, атап айтқанда, тиімділік пен сыйластық арасындағы тепе-теңдікке қол жеткізуге бағытталған осы әртүрлі тәсілдердің негізінде жатқан идеяға қатысты заңнаманы жақындастыру мәселесін тереңірек талдай алады мүше мемлекеттердің егемендігі үшін. Еуропалық Одақтың тәжірибесін жеке-жеке Еуразиялық одаққа беру мүмкін болмаса да, әрине, құқықтық нормаларды жақындастырудың барлық нысандары үшін таптырмас қайнар көздер болып табылады, сондықтан оны толығырақ зерттеуге болады.

Диссертацияда айтылған Инвестициялық дауларды реттеу жөніндегі халықаралық орталық (ICSID) немесе ЮНСИТРАЛ сияқты халықаралық шарттар, ең алдымен, құқықты біріздендіруге емес, инвестициялық дауларды шешуге қызмет етеді.

Халықаралық жеке құқықты біріздендіру мен үйлестіруге арналған бөлім заңдардың жақындасуы орын алатын маңызды салаға арналған. Автор бірнеше мысал келтіреді. Азаматтық заңнамасын Наполеон кодексіне негіздеген Бельгияның мысалы бұл контекстке мүлдем сәйкес келмейтін сияқты, өйткені бұл жерде заңнаманы біріздендіруге ниеттену емес, сол кездегі ең заманауи азаматтық құқық жүйесін қолданудың салдары болды.

Диссертацияның негізгі бөлігі Еуразиялық қоғамдастық пен Еуразиялық одақтағы заңнаманы біріздендіру мен үйлестіруге арналған. Автор осы саладағы дамудың тарихын баяндайды, құзыретті органдарды тізімдейді - және, ең бастысы, бұл Еуропалық Одақ шеңберіндегі заңнаманы біріздендіру үшін маңызды, Еуразиялық одақта бұл үдеріс халықаралық құқық әдістерімен, яғни негізінен халықаралық шарттар, үлгілік заңдар, жалпы директивалар қабылдау арқылы жүзеге асырылатынын көрсетеді, бірақ олардың барлығында мемлекеттер өздерінің заңнамаларын қаншалықты біріздендіргісі/үйлестіргісі келетінін өздері шешеді. Халықаралық ұйымдардың қызметі құзыреттілік саласын анықтайтын олардың құрылтай шарттарымен шектелгендіктен, Еуроазиялық қоғамдастық пен Еуроазиялық одақтың заңнаманы үйлестіру жөніндегі қызметінің нақты құқықтық негізі туралы көбірек білу қызықты болар еді.

Автор осы процесте қозғалған және осы іс-шаралардың кең таралуын және олардың Ресейде, Беларуссияда, Қырғызстанда және Тәжікстанда жүзеге асырылуын бейнелейтін мәселелердің ұзақ тізімін келтіреді. Осылайша, автор үйлестіру үшін шабыт көзі Еуразиялық Одақ органдары әзірлеген үлгілік заңдар ғана емес, сонымен қатар басқа мүше мемлекеттердің ұлттық заңнамасы болып табылатынын меңзейді. Осы екі тәсілдің арасындағы байланыс әрдайым айқын бола бермейді.

Диссертацияның арнайы бөлімі Еуразиялық қоғамдастық Сотының рөліне арналған, алайда ол үш жыл ішінде тек 22 шешім шығарды. Бұл сот практикасының заңнаманы үйлестіруге әсері өте шектеулі болып қала береді. Автор осы істердің кейбірін атап өтеді, бірақ олар тек нақты мәселелерге

ПАРАҚТЫҢ АРҒЫ ЖАҒЫНА ҚАРАҢЫЗ
СМ. НА ОБОРОТНОЙ СТОРОНЕ

қатысты ма, әлде олар заңнаманы үйлестіру қағидаларын белгілейтін жаңашыл істер ме, белгісіз.

Автор Еуроазиялық қауымдастықтың Еуроазиялық одаққа айналуын сипаттайды, Бұл жерде жетпей тұрғаны, автор ашып көрсетпеген кейбір ұлттықтан өкілеттіктен жоғары өкілеттіктер сияқты. Автор тек Кеден кодексі туралы айтады, ол мүше мемлекеттердің ратификациялауын талап ететін халықаралық шарт болып көрінеді.

Диссертация Еуразиядағы интеграцияның дамуы туралы қызықты түсінік береді. Онда Еуразия одағына мүше мемлекеттердің құқықтық жүйелерін үйлестірудің қызмет салалары мен әртүрлі тәсілдері көрсетілген. Бұл Еуропалық Одақтың дамыған жүйесімен салыстырғанда, автор атап өткендей, тек шектеулі модель бола алады, өйткені Еуразиялық одақтың ниеті қазіргі уақытта қарапайым. Автор кең әдебиетті пайдаланады және тақырыпты білетіндігін көрсетеді.

Жасулан Жунисовтың докторлық диссертациясы академиялық талаптарға сәйкес келеді және докторлық (phd) ғылыми дәрежесін алу үшін көпшілік алдында қорғауға ұсынылады.

Гейдельберг

/қолы/

Доктор Маттиас Хартвиг

Макс Планк салыстырмалы жария құқық және халықаралық хұқық институты
Германия, Гейдельберг 69120, Нойенгеймер-Фельд 535

ПАРАҚТЫҢ АРҒЫ ЖАҒЫНА ҚАРАҢЫЗ
СМ. НА ОБОРОТНОЙ СТОРОНЕ